

گلچین از مصاحبه رسانه‌های خارجی با

آیت‌الله العظمی صانعی

مصاحبه خبرنگار
رادیو سوئیس در تاریخ ۸۵/۳/۲۰

در دهه ۸۰

SWI
RADIO

آیا جنابعالی اطلاع دارید که در خارج از ایران تصویری که از زن در جامعه ایران ارائه می‌شود، خیلی منفی است؟
اعوذ بالله من الشیطان الرجیم، بسم الله الرحمن الرحیم؛
من از اینکه خیلی منفی باشد اطلاعی ندارم، ولی اصل منفی بودن آن را قبول دارم، و تا حدی هم حق دارند و درست می‌گویند.

SWI
RADIO

از چه نظر می‌فرمایید تا حدودی حق دارند؟
از این نظر که در همین انتخابات مجلس خبرگان که قرار است برگزار شود، به زنان اجازه ندادند که نامزد شوند و اگر هم اجازه ثبت نام داده شود، شرایطی را به وجود می‌آورند که آن‌ها نتوانند رأی بیاورند.

SWI
RADIO

موقعیت زنان و یا فعالیت سیاسی آنان در جامعه از نظر اسلام چگونه است؟

از دیدگاه اسلام، همه انسان‌ها از نظر حقوق با هم برابر و مساوی هستند، بنابراین هیچ تفاوتی بین زن و مرد از نظر دخالت در مسائل اجتماعی و سیاسی وجود ندارد، و همان گونه که قبلاً عرض کرده‌ام زنان مانند مردان می‌توانند تمام مشاغل و مناصب حکومتی مانند قضاوت، وزارت، ریاست جمهوری و حتی رهبری را عهده دار شوند.

SWI
RADIO

به نظر جنابعالی در حال حاضر قوانین اسلام در خصوص تساوی حقوق زنان اعمال نمی‌شود؟

آنچه که امروز در بیان قوانین حقوقی نسبت به افراد جامعه تفاوت ایجاد کرده است به برداشت و استنباط فقها و عالمان دینی بر می‌گردد، برای مثال استنباط و برداشت‌هایی که از قوانین الهی داشته‌اند و در ارتباط با حقوق زنان در قوانین مدنی تدوین یافته است؛ گرچه آنان این قوانین را نوشته‌اند و اصول کلی برداشت آن‌ها این گونه بوده است و امروزه نیز برخی به آن‌ها استناد می‌کنند، ولی عالمان دیگری نیز هستند که این نوع برداشت را قبول ندارند و آن را اشتباه می‌دانند، بنابراین نمی‌توان گفت که قوانین اسلامی اعمال نمی‌شود، بلکه این موضوع از تفاوت برداشت‌ها و نگاه اجتهادی به قوانین الهی ناشی می‌شود و متأسفانه عده‌ای نمی‌خواهند برداشت و استنباط از قوانین الهی که مدّ نظر برخی از عالمان هست امروز ملاک و معیار برای تدوین و اعمال قانون باشد که این‌ها مقصودند، وگرنه آن گروهی که در گذشته استنباط خاصی از قوانین داشته‌اند مقصر نیستند، بلکه باید تفکر کنند و ببینند تا برداشت و استنباط آن‌ها نیز با معیارهای جامعه امروز تطبیق بیشتری داشته باشد.

SWI
RADIO

نظر جنابعالی راجع به تساوی حقوق بین زن و مرد چیست؟
به نظر بنده تمام انسان‌ها در حقوق با هم برابر و مساوی هستند از جمله «تساوی زن و مرد، مسلمان و غیر مسلمان در قصاص نفس» و «تساوی زن و مرد، مسلمان و غیر مسلمان در دیه نفس» که این دیدگاه و نظریات را در حوزه‌ی علمیه به بحث گذاشته‌ام و از آن‌ها دفاع کرده‌ام. در تمام قوانین اسلام دو مورد هست که امکان دارد افراد در ارتباط با حقوق زن و مرد برداشت تبعیض از آن داشته باشند. یکی در مورد «طلاق» است که چرا اسلام آن را در دست مرد قرار داده است، ولی علی‌رغم آنکه اسلام طلاق را بدست مرد داده است، اما عدالت بر قرار است، چون در عقد ازدواج مرد باید مهریه را بپردازد، حال چنانچه زن بخواهد طلاق بگیرد و مهریه را هم از مرد بگیرد و ما مرد را ملزم به طلاق کنیم، این ظلم به مرد است، چون مرد هم مهریه را پرداخت کرده و هم اینکه زن ندارد، لذا این ظلم به مرد است؛ اما اگر زن از همسرش خوشش نمی‌آید می‌گوید مهریه‌ام را نمی‌خواهم و مرا طلاق بده، به نظر بنده بر مرد لازم است که زن را طلاق بدهد و اگر حاضر به طلاق نشد، دادگاه می‌تواند از طرف شوهر، این زن را طلاق دهد و زن می‌تواند بعد از اتمام عده طلاق شوهر کند. مورد دیگر «ارث» است که سهم فرزند پسر دو برابر دختر است، ولی در این مورد هم عدالت هست و به حقوق زن ظلم نشده است. اگر ما جمعیت دنیا را دو نفر (یک پسر و یک دختر) فرض کنیم و تمام ثروت دنیا را هم سه دلار. مبلغ دو دلار را به پسر می‌دهیم و یک دلار به دختر. از آنجا که در بحث ثروت، جان و نَبّ مالکیت دارای ارزش است و بر حسب نظام خلقت این مرد باید ازدواج کند و علاوه بر پرداخت یک سری از هزینه‌ها باید نفقه (هزینه زندگی) همسرش را و سپس فرزندانش را بپردازد. لذا با کمی دقت متوجه می‌شویم که زن سهم خودش از یک دلار و درآمدش را دارد و یک دلار سهم مرد با درآمدش را دارد و یک دلار با درآمدش برای خودش است.

■

قدرت‌های استعماری در طول تاریخ همواره تلاش کرده‌اند مانع از تحقق وحدت اسلامی بین فرق و مذاهب عمده شوند و در افزایش اختلاف و نزاع و ایجاد درگیری بین این دو گروه تا حدودی نقش داشته‌اند.

■

تصویری که امروز از جامعه ایران در غرب انعکاس یافته و موجب تعجب آنان شده، موضوع اعدام قاچاقچیان و همین طور اجرای احکام سنگسار در مورد زنان محصنه است.

در مورد افرادی که به جرم قاچاق مواد مخدر مجازات و اعدام می شوند، در خیلی از کشورها از جمله آمریکا، فرانسه و سایر نقاط نیز وجود دارد، چرا که این نوع مجازات و موارد مشابه برای مجازات فردی که با قاچاق مواد مخدر یک کشور و مردم آن را با مشکلات متعددی مواجه می کنند، کم و بیش وجود دارد و هیچ کشوری در دنیا وجود ندارد که برای چنین جرمی مجازات در نظر نگیرد، در مورد کشور سوئیس هم اگر مجازات اعدام لغو شده، به خاطر آن است که در آنجا فرهنگ سازی شده و

هیچ شخصی به خود اجازه نمی دهد که به چنین کاری دست بزند، وگرنه اگر یک عده‌ای تصمیم بگیرند یک ملتی را از هستی ساقط کنند و آنان به بیگانگان وابسته شوند و هویت و اصالت فرهنگی آنان به تدریج از بین برود و در بعضی موارد حکومت مردمی نیز سرنگون شود، همه انسان‌ها برای چنین افراد مجرمی که حاضر

به چنین جرایمی

شوند مجازات اعدام را می پذیرند و نمی توانند آن را انکار کنند؛ اما راجع به اجرای حکم سنگسار برای جرم زنا محصنه همین طور است و در قانون جزایی هم آمده است، اما اگر بخواهیم از نظر موازین منطقی و قانون اساسی اصلاح کنیم، امکان پذیر است و می توان این مجازات را به تنبیه، زندان، تحمل شلاق تغییر داد و همچنین بعضی از مجازات‌های دیگر را که در اوایل تدوین شده است گرچه صحیح است، اما اگر امروز بخواهند آن‌ها را تغییر دهند و

■ **به نظر بنده تمام انسان‌ها در حقوق با هم برابر و مساوی هستند از جمله «تساوی زن و مرد، مسلمان و غیر مسلمان در قصاص نفس» و «تساوی زن و مرد، مسلمان و غیر مسلمان در دیه نفس» که این دیدگاه و نظریات را در حوزه علمیه به بحث گذاشته‌ام و از آن‌ها دفاع کرده‌ام.**

■

اگر یک دلار باقی مانده از سهم مرد را با احتساب هزینه های مخارج اولیه ازدواج و نفقه همسرش را در نظر بگیریم، سهم هر یک از مرد و زن یک و نیم دلار خواهد بود. بنابراین در بحث ارث و تقسیم سهم الارث از نظر اسلام، عدالت و مساوات برقرار است.

نظر شما راجع به ازدواج موقت چیست؟

ازدواج موقت در اسلام برای مواقع اضطرار و رفع ضرورت است، همانند جنگ‌های طولانی، نه عیاشی و جانشین ازدواج دائم قرار گرفتن. بنابراین، برای کسانی که همسرشان در اختیار آن‌هاست عقد موقت، ولو نسبت به زن مسلمان جایز نیست و عقد موقت نه تنها نمی تواند مانع فساد باشد، بلکه اگر بخواهد در عرض ازدواج دائم قرار گیرد کانون خانواده را به خطر می اندازد و بی بند و باری ناشی از آن، جامعه را به سقوط می کشاند.

اگر شخصی برای چند ساعت با فردی ازدواج موقت بکند چه تفاوتی دارد با رابطه نامشروع؟

رابطه نامشروع به عنوان یک گناه و جرم محسوب می شود و هر وقت شخص بخواهد می تواند مرتکب شود؛ اما در ازدواج موقت گرچه بنا به ضرورت وضع شده است، ولی روح و روان شخص به گناه آلوده نمی شود و قانون الهی هتک نمی شود و اسلام برای آنکه اشخاصی که در شرایط سخت و ضروری قرار می گیرند، این ازدواج محدود را قرار داده است، ولی نفقه و ارث ندارد و آثار ازدواج دائم شامل این نوع ازدواج نمی شود، ولی تأثیری که این نوع ازدواج در جامعه دارد سبب می شود که روح انسان‌ها به قانون شکنی و ارتکاب گناه آلوده نشود.

در حال حاضر جامعه ایران با یک سری معضلات از جمله اعتیاد رو به ور هست، آیا این نشانه آن است که اسلام به خوبی پیاده نمی شود؟

موضوع اعتیاد به مواد مخدر در جامعه ما ارتباطی با مسائل اعتقادی و دینی ندارد، بلکه یک معضل و ناهنجاری اجتماعی است و بیشتر به کشور همسایه ایران بر می گردد، یعنی اگر روزی فرا برسد که امکان کشت و تولید مواد مخدر در کشورهای مجاور فراهم نباشد، تعداد آمار معتادان نیز کاهش می یابد و بعد هم نیاز به کار فرهنگی در جامعه است و باید فرهنگ سازی کرد به گونه‌ای که اعتیاد به مواد مخدر در جامعه به عنوان یک ضد ارزش و ناهنجاری تلقی شود.

به مجازات‌های دیگر تبدیل کنند، امکان پذیر است.

SWI RADIO
مداخله آمریکا در امور کشورهای همسایه ایران که در افغانستان به حذف دولت طالبان و در عراق به سرنگونی حکومت صدام منجر شد. آیا به نظر جنابعالی حمله آمریکا به کشورهای افغانستان و عراق اقدام مناسبی بوده است؟
در شرایط کنونی مردم جهان نمی‌توانند باور کنند و

بسیاری کرده‌اند؛ بنده معتقدم از نظر اسلام، همه انسان‌ها از هر دین، مذهب، نژاد، قومیت و مکتبی با هم برابر هستند، یعنی همه انسان هستند و اسلام برای تمام انسان‌ها ارزش قائل است. البته قدرت‌های استعماری در طول تاریخ همواره تلاش کرده‌اند مانع از تحقق وحدت اسلامی بین فرق و مذاهب عمده شوند و در افزایش

کسانی که همسرشان در اختیار آنهاست عقد موقت، ولو نسبت به زن مسلمان جایز نیست و عقد موقت نه تنها نمی‌تواند مانع فساد باشد، بلکه اگر بخواهد در عرض ازدواج دائم قرار گیرد کانون خانواده را به خطر می‌اندازد و بی‌بند و باری ناشی از آن، جامعه را به سقوط می‌کشاند.

اختلاف و نزاع و ایجاد درگیری بین این دو گروه تا حدودی نقش داشته‌اند.

SWI RADIO
اگر ممکن است مقداری در مورد خودتان صحبت کنید و توضیح دهید چه افرادی از شما پیروی می‌کنند و به کتاب‌ها و رساله شما به عنوان مرجع تقلید مراجعه می‌کنند؟

بنده تعداد و آمار کسانی که تقلید می‌کنند را ندارم، ولی علی‌رغم اینکه هیچ قدرت تبلیغاتی در خدمت مرجعیت و معرفی بنده نبوده، اما در بین اقشار مختلف جامعه مانند دانشجویان، روشنفکران، بازاریان و برخی دیگر از مردم مؤمن می‌باشند که مقلد من هستند، و این از الطاف الهی بوده و عنایت‌های خاص امام امت (س) نسبت به بنده و طرز تفکر و بینش و دیدگاهی که نسبت به مسائل داشتم و توانستم آن‌ها را تبیین کنم.

SWI RADIO
چیزی که برای مردم غرب ناگوار بود حکم قتل سلمان رشدی به دستور امام خمینی بود. جنابعالی چگونه این حکم را توجیه می‌کنید؟

وقتی وی به پیامبر گرامی اسلام ﷺ توهین می‌کند و مقدسات اسلام را هتک می‌کند، بر طبق احکام اسلامی ارتکاب چنین جرمی مجازات مرگ را در پی دارد، و ایشان به مردم اطلاع داد که حکم مجازات وی اعدام است. علاوه بر این، وقتی او به مقدسات مورد احترام مسلمانان توهین کرد، برخی گروه‌های تندرو مانند «القاعده» و «طالبان» به اقدامات خشونت‌بار و تروریستی دست زدند، که ریشه اصلی برخی از اقدامات خشونت طلبانه ناشی از اسائه ادب سلمان رشدی به ساحت پیامبر گرامی اسلام ﷺ است.

بپذیرند که دولت آمریکا برای مبارزه با تروریسم یا کشف سلاح‌های کشتار جمعی به کشورهای افغانستان و عراق حمله کرده است. برخی بر این باور هستند که تشکیلات گروه‌هایی مثل طالبان شاید دست پرورده قدرت‌های بزرگ باشند و آمریکایی‌ها می‌توانستند قبل از آنکه طالبان بتوانند قدرت بگیرند و بر افغانستان سلطه یابند مانع از تحقق حکومت طالبان در این کشور شوند، همچنین دولت آمریکا نمی‌تواند ادعا کند که می‌خواهد دموکراسی را به این ملت‌ها هدیه دهد که اثبات این ادعا چندان آسان نیست، همین‌طور دلایلی که دولت آمریکا برای حمله به عراق ادعا کرد نیز مورد قبول اذهان عمومی مردم جهان قرار نگرفت و دولت آمریکا هنوز با مشکلات متعددی که این دو حمله برای او ایجاد کرده دست به گریبان است، بنابراین دولت آمریکا برای دست‌یابی به منافع خودش و نظام سرمایه‌داری که بنیاد این کشور بر آن نهاده شده است به این اقدامات نظامی دست زده است، علاوه بر این عملکرد گذشته دولت آمریکا در چند دهه اخیر، ادعاهای این کشور مبنی بر حمایت از دموکراسی و تحقق آن در خاورمیانه، مبارزه با تروریسم و تلاش برای کشف سلاح‌های کشتار جمعی را با چالش رو به رو کرده است.

SWI RADIO
اصولاً در جهان، شیعیان و سنی‌ها رابطه‌ی خوبی با یکدیگر ندارند، فکر می‌کنید دلیل اصلی آن چیست؟

اختلاف بین دو مذهب تشیع و تسنن در اسلام، سابقه تاریخی و فرهنگی دارد و از گذشته‌های نسبتاً طولانی استمرار یافته است و باید تلاش کرد تا این اختلاف از بین برود، همچنان که عالمان دینی در این زمینه کوشش